

ДА ЛИ ЈЕ КОМОРБИДИТЕТ БЛАЖЕ ТРАУМАТСКЕ ПОВРЕДЕ МОЗГА ФАКТОР КОЈИ УТИЧЕ НА СМАЊЕЊЕ СИМПТОМА ПОСТТРАУМАТСКОГ СТРЕСНОГ ПОРЕМЕЋАЈА КОД ВЕТЕРАНА?

Олена Смашна

Катедра за психијатрију, поремећаје зависности и медицинску психологију Националног медицинског универзитета

„И. Хорбачевски“, Тернопол, Украјина

САЖЕТАК

Циљ. Истражити везу између тежине клиничких симптома и функционисања код ветерана с коморбидитетом PTSP-а и mTBI у поређењу с ветеранима са монопатологијом (mTBI или PTSP) након осмонедељне свеобухватне интервенције [комбиновање психотерапијског програма са транскранијалном стимулацијом једносмерном струјом (tDCS)].

Методе. Испитано је 329 ветерана (PTSP, n = 109, mTBI, n = 112, PTSP + mTBI, n = 108) коришћењем упитника за четвородимензионалне симптоме – 4DSK, VHODAS 2.0 и BAT-L. Обезбеђени су стандардизован третман и психотерапеутска интервенција – комбинација психоедукације с мотивационим интервјуисањем и терапијом прихватања и посвећености за PTSP (ACT) и транскранијалну стимулацију једносмерном струјом (tDCS).

Резултати. Депресивни симптоми код PTSP-а комбинују се с поремећеном друштвеном активношћу, поремећеним функционисањем услед болести и недостацима у самозбрињавању. У групи са PTSP/TBI психолошки дистрес био је повезан с дубином когнитивних оштећења, за разлику од PTSP-а групе, где такав образац није пронађен. Такође, за разлику од PTSP-а групе, приметно је повећање дневне активности уз смањење симптома депресије.

Закључак. Присуство узбуђења и хиперактивације код пацијената са TBI са израженим последицама борбене трауматске повреде мозга, чак и у одсуству клинички дефинисаног PTSP-а, као и однос експресивности TBI, који није у вези с борбеном траумом, и степена депресивности, указују на потребу рутинског прегледа свих пацијената са TBI на присуство коморбидног PTSP-а и депресије.

Кључне речи: стресни поремећаји, посттравматски, повреде мозга, трауматске; коморбидитет; ветерани; транскранијална стимулација једносмерном струјом